పులిపైనస్వారి

ముళ్ళపైన నిల్చోడమంటే ఏమిటో నాకారోజే తెలిసింది. తనదైన సర్వస్వాన్ని ఒక లాటరీలో పెట్టిన తరవాత, కొద్దిగంటల వ్యవధిలో ఫలితాలు రాబోతున్నాయనగా ఆ మానవుడి పరిస్థితి ఎలా వుంటుందో ఊహించుకోగలరు. నా అవస్థ అంతకన్నా మెరుగ్గా లేదని చెప్పగలను. ఎప్పుడెప్పుడు సాయంకాలం అయిదు గంటలవుతుందా అని ప్రాణాలు ఉగ్గబట్టుకొని కూచున్నాను.

నిక్షేపరాయుడు కోదండయ్య. మనిషిలో కించిత్తు ఉద్వేగమైనా కానరావడం లేదు. నీరెత్తిన నిమ్మలా గదిలో గురకపెడుతూ నిద్రపోతున్నాడు.

కోదండయ్య పిట్టలాంటి మనిషి. ఒక రూపాయికి దొరికే జనతా భోజనమే తనకు చాలునంటాడు. గాలీ వెల్తురూ సరిగ్గా ఆడని అద్దెగదిలో తనకు మాత్రమే సరిపోయే సన్నటి చిరుసిరిచాపపైన పడుకుంటాడు. సినిమా పత్రికలే తలగడగా పెట్టుకుంటాడు. వేసుకున్నవి గాకుండా ఇంకొక రెండు జతల దుస్తులు డొక్కు ట్రంకుపెట్టెలో వుంటాయి. డబ్బెక్కడ పెట్టుకుంటాడో తెలియదు. రోజుకయిదు రూపాయలకన్నా ఎక్కువ ఖర్చుపెట్టడు.

ఇలాంటి కోదండయ్య సినిమా తీస్తాడంటే నమ్మడం ఎవరికైనా కష్టమే! కానీ గాలిమళ్ళీ అతడు గోదాలోకి దిగితే తప్పకుండా సినిమా తీయగలడని నమ్మగలిగిన వాడు కనీసం ఒక్కడైనా ఈ మదరాసు మహానగరంలో వున్నాడు. ఆ ఒక్కణ్ణి నేనే!

నేనలా అనుకోడానికి కారణం సినిమా ప్రపంచానికి సంబంధించిన సర్వ రహస్యాలూ నా గుప్పిట్లో వుండడమే! ఈనాడు సినీ సామ్రాజ్యాన్ని నిరాఘాటంగా ఏలుకుంటున్న ప్రొడ్యూసర్లలో చాలామంది యింతకన్నా బికారి వేషాలతోనే రంగంలో అడుగుపెట్టారని నేనెరుగుదును. వేషమని ఎందుకంటున్నానంటే కోదండయ్య నిజమైన బికారి కాదని నాకు తెలుసు.

ఎలా తెలిసిందంటారా, చెప్పవచ్చిందదే!

పైన పేర్కొన్న ప్రకారంగా కోదండయ్య మదరాసులో మకాం పెట్టి ఎంతకాలమైందో నాకు తెలియదు. నాకతడు తారసిల్లి మాత్రం ఒక యేడాది దాటింది. ఈ సంవత్సర కాలంలోనూ ఒకసారి వరుసగా ఒక పదిహేను రోజులపాటు అతడు కనిపించకపోయేసరికి పిచ్చిపట్టినట్టయిపోయి నేను నేరుగా వాళ్ళ వూరిలోనే వ్రాలిపోయాను. అక్కడ నాకు 'ఔరా కోదండయ్యా!' అంటూ ముక్కుమీద వ్రేలేసుకోవలసిన పరిస్థితి ఎదురైంది.

ఆంధ్రా-తమిళనాడు సరిహద్దుల్లో వున్న ఒక కుగ్రామం కోదండయ్య పుట్టకవల్ల పావనమైంది. టి.నగర్, మాంబళం, కోడంబాకంలలో అనామకుడై వుంటూ స్టూడియోల చుట్టూ తిరిగే కోదండయ్య పేరు ఆ ప్రాంతంలో ఆబాల గోపాలానికంతా తెలుసు. అయితే అతడినక్కడ 'కోదండయ్య'గా వ్యవహరించరు. 'అయ్యగారు' అంటూ మర్యాద చెల్లిస్తారు. న్యాయమే! కోదండయ్య పెట్టిపుట్టిన వాళ్ళల్లో జమ. మాగాణీ, మెట్టా, మామిడితోపూ, కొబ్బరితోటా అంతా కలుపుకుంటే అతడు నూరెకరాల స్థితిమంతుడు. చాలనిదానికి తండ్రి, తాతలు రొఖ్ఖమూ, బంగారమూ గూడా బాగానే మిగిల్చి

పోయినట్లున్నారు. అతడి పశువుల దొడ్డే సుమారుపాటి హైస్కూలంత వుంటుంది. పెళ్ళికాని బావమరిది ఒకడు సేద్యనాద్యాలు శ్రద్ధగా చూచుకుంటాడు. లెక్కలు చూసుకుని ఆదాయాన్ని పదిలపరచడంలో అతడికి దొరికిన భార్యగూడా బాగా సమర్థురాలు. ఇన్నింటికి పైగా అతడికి బిడ్డలు లేరు. మహానుభావుడు జీవితంలో ఎంతటి రిస్కయినా తీసుకోవచ్చు. కానీ ఆ ఒక్క సుగుణమే అతడిలో లేనిది.

కోదండయ్య అనుమానాల పుట్ట!

అసలింతకూ సినిమా తీయాలన్న కోరిక అతడిలో వేరూనుకోడమే విచిత్రం!

అతన్ని కార్యోన్ముఖుణ్ణి చేయడానికి నేను సల్పిన దోహదక్రియలు అన్నీ యిన్నీ కావు. ఎన్నెన్ని విధాలుగా ధైర్యం నూరిపోసినా అతడి దొకటే జవాబు – 'ఉండవయ్యా పంతులూ ఇంకా కొన్నాళ్ళుపోనీ. అసలే దిక్కుమాలిన ఫీల్డు. దీన్ని బాగా 'స్టడీ' చెయ్యాలిగదా?'

ఈలోగా అతడు నాకు పెట్టిన పరీక్షలకు లెక్కలేదు.

–'ఏమయ్యా పంతులూ! హీరోయిన్ హీరో చనిపోయాడనుకుంటుంది. నిజానికతడు చనిపోలేదు. హఠాత్తుగా వచ్చి ఆమె ఎదుట ప్రత్యక్షమైపోతాడు. హీరోయిన్‌కు నోట మాటరాదు. కొంతసేపటి తర్వాత నోరు మెదుపుతుందనుకో! అప్పుడామె ఒక పాట పాడుతుంది. ఏదీ, ఎలా వుండాలో రాయి చూద్దాం?'

–'నిరుపేద కుర్రాడు ఓ ధనవంతుడి కుమార్తెను ప్రేమించాడు. ఆమెను చూడకుండా వుండలేక గోసాయిలా మారువేషం వేసుకుని ఒకనాటి రాత్రి వేళ పల్లెటూరికి వచ్చేశాడు. ధనవంతుడి యింటికెదురుగావున్న ఓ బైరాగి మఠంలో కూచుని పాడుతున్నాడు. ఆ పాటలోని పిలుపు మేడపైన నిద్రపోతున్న అమ్మాయికి మాత్రమే అర్థం కావాలి. మిగిలిన వాళ్ళకొక తత్వంలా వినిపించాలి. వ్రాయగలవటయ్యా పంతులూ?'

–'ముసలి దంపతులు షష్టిపూర్తి ఉత్సవం చేసుకుంటూ ఒక యుగళగీతం అందుకుంటారయ్యా! చేతనైతే రాసి తీసుకరా."

అష్టావధానంలో ఆశుపద్యాలు చెప్పినట్టుగా కోదండయ్య వ్రాయమన్న పాటలన్నీ వ్రాసి చూపెడుతూ వచ్చాను. అతడు పరిపూర్ణమైన ఆమోదాన్ని ప్రకటించినట్టు జ్ఞాపకం లేదు. ఒకటి రెండు సందర్భాల్లో ఉదారంగా 'పరవాలేదు. ఉండవలసినవాడివే. నేను సినిమా తీయడమంటూ జరిగితే నీచేత పాటలు రాయిస్తా, అంటూ హామీ యిచ్చాడు.

కానీ ఎప్పుడు? మూగవాడు 'అమ్మా' అనేదెప్పుడు? ఎండమావిలో నీళ్ళు వూరేదెప్పుడు? చందమామ చేతుల కందేదెప్పుడు? కోదండయ్య సినిమా తీసేదెప్పుడు?

ఒకవైపున నా ఆర్థిక వనరులు నానాటికీ అడుగంటిపోతున్నాయి. తెల్లటి దుస్తులే ధరించడానికి అలవాటుపడినందువల్ల నాకొక లాభం ఒనగూడింది. పానగల్లు పార్కులో తోటమాలిని మంచి చేసుకుని అక్కడున్న కొళాయి దగ్గర నాకున్న పంచ, చొక్కా ఉతికి ఆరవేసుకుంటాను. కొంతసేపు లుంగీ బనీన్లతోనే కాలక్షేపంచేసి ఆరిన తరువాత ప్రక్కనవున్న లాండ్రీలో ఇస్త్రీ చేయించుకుంటాను. ఈ పద్ధతివల్ల నాకెన్ని దుస్తులున్నాయో, లోకానికి తెలిసే అవకాశం లేదు. తలపైకెత్తుకుని ఠీవిగా అడుగులు వేసుకుంటూ పాండీ బజారు

వెంట నడిచిపోతూవుంటే నన్ను చూచిన వాళ్ళు ఇతగాడికి పేవ్‌మెంట్లు మినహాగా మదరాసు నగరంలో తలదాచుకోడానికొక ఆశ్రయం లేదని భావించలేరు. పదిహేను పైసలుపెట్టి గ్రుక్కెడు టీ నీళ్లు త్రాగి అయిదుపైసల ఖర్చుతో తాంబూలం నములుతూ నేను రోడ్డుపైకొస్తే చూపరులకు పకడ్బందీగా హోటల్లో మెక్కి కిళ్లీగూడా దట్టించిన జల్సారాయణ్ణిలా గోచరిస్తాను. వాస్తవానికి పూట భోజనంతోనే కాలం గడుపుకొస్తున్నానని పసిగట్టడం లోకుల తరంగాదు.

కోదండయ్యకూ నాకూ ఒకటే తేడా. ఇనప్పెట్టెలో డబ్బులు మూలుగుతున్నా అతడు చెన్నపట్నంలో పిసినిగొట్టుగా జీవిస్తున్నాడు. నాకు బొత్తిగా మూలధనమనేది లేకపోయినప్పటికీ విలాస పురుషుణ్ణిగా కనిపించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాను.

మా అమ్మా, నాన్న చిన్నప్పుడే పోయారు. కులదీపకుణ్ణి నేనే వాళ్ళ ఏకైక సంతానం. మా స్వగ్రామం కలమందల. పల్లెలో గోడలకు కిటికీలుగానీ డాబాపైన పిట్టగోడగానీ లేకపోవడంవల్ల పెద్ద సైజు సమాధిలా కానవచ్చే ఒక మిద్దెటిల్లు, ఏటి నీళ్లు ఆధారంగా పండే ఒకటిన్నర ఎకరా మడి చెక్కా నాకు పితృపారంపర్యంగా సంక్రమించాయి. పెళ్ళయిన కొంతకాలానికే భర్తను పోగొట్టుకున్న మా మేనత్త ఒకావిడ మా వూరికొక గంట నడక దూరంలోవున్న దేవరపాడులో నాష్టా అంగడి నడుపుకుంటూ కాలం వెళ్లదీస్తుండేది. ఆమె నన్ను తీసుకెళ్ళి తనదగ్గర పెట్టుకుని, విద్యాబుద్ధులు నేర్పడానికి తన శాయశక్తులా ప్రయత్నించింది. ఆమె ఎంతగా ప్రయత్నించినా ఉద్యోగాలు చేయడానికి అవసరమైనంత చదువులుగానీ, ఏదైనా వృత్తిలో దిగడానిక్కావలసినంత కుదురైన బుద్ధిగానీ నాకు పట్టుబడ్డాయిగావు. అప్పట్లో నాకు మా దేవరపాడు శివార్లలో వున్న చింకిబట్టల పాత సినిమాటెంటు ఒక పుణ్యక్షేత్రంగా అమిరిపోయింది. మా అత్తయ్య సాయం కాలానికల్లా తన నాష్టా అంగడిని టెంటు దగ్గరికి తరలిస్తే, నేనా టెంటులోనే బైఠాయించే వాణ్ణి, ఎంత గొప్ప సినిమా అయినా ఆ వూళ్లో నాలుగు రోజులు మించి ఆడేదిగాదు. ఆ నాలుగు రోజుల్లో నాకా సినిమాలోని పాటలన్నీ కంఠస్థమైపోయేవి. సినిమాలకు సంబంధించి పాటల పుస్తకాలను సేకరించడం ఒక హాబీగా ఏర్పడి, అలాంటి పుస్తక సంచయాన్ని నేనొక జాజికాయ పెట్టె నిండుకు చేర్చి పెట్టగలిగాను. ఆధునిక సినిమా కవులనేగాక యింకా వెనకటి తరానికివెళ్ళి తాపీ, పింగళి, సముద్రాల మొదలైన కవుల పాటలన్నీ నా నాలుక చివర ఆడినట్టే వుండేవి. చాలని దానికి నేను మా వూరి వైపు పల్లెటూళ్ళల్లో జరిగే వీధినాటకాలకు వెళ్లి వేములపల్లి విరాట నాటకం, చుక్కలూరు రామనాటకం, మైపాడు మైరావణ నాటకం మొదలైనవి దర్శించి ఆ పాటల వర్ణమెట్టుల్నిగూడా క్షుణ్ణంగా ఆకళించుకున్నాను. పనిలోపనిగా పల్లెపాటలు, స్త్రీల పాటలు, వేదాంత కీర్తనలు వగైరా గూడా సేకరించి అదంతా ఒక పెన్నిధిగా భద్రపరచుకున్నాను. ఈ అపారమైన పరిజ్ఞానం ఆధారంగా రోజుకొకటి రెండు పాటలు వ్రాసి ముగించడం ఒక వ్రతంగా పెట్టుకున్నాను. చూస్తూ చూస్తూ వుండాగానే నా ఆధీనంలో 'దూమ్సు దే చిట్టా' అంతదైన పాటల సంపుటం ఒకటి తయారైపోయింది. మన దగ్గర కళా నైపుణ్యం వుండి ఏం లాభం? దాన్ని చలామణీ చేసుకోవాలిగదా! అందుకని నేను పనిగట్టుకుని

డైరెక్టర్లకు, మ్యూజిక్ డైరెక్టర్లకు, గాయకులకు, గాయనీమణులకు ఉత్తరాలకు పైన ఉత్తరాలు వ్రాసి చూచాను. మచ్చుకొకటి రెండు పాటలు గూడా జతచేసి పంపుతూ వచ్చాను. ఊఁ హూ. ఎన్నాళ్ళు వేచి చూచినా రెస్పాన్సు అనేది లేకపోయేసరికి 'నిరాశా కారుమేఘాలు' (సినిమా పాటలో ఉపయోగించదగినమాట) నన్ను అలముకున్నాయి. అనవరత సాధనవల్ల నా మనసును చుట్టుముట్టిన ఏ భావాన్ని అయినా పాటలోకి అనువదించడం రక్తగతమైన స్వభావమైపోయింది గనుక ఆ వేడిలోనే 'ఆశ, నిరాశ, ఎందులకింత ప్రయాస? ఆశకోసమే జనియించి, ఆశను మదిలోపెంచి, ఆశకోసమే జీవించే ఈ మానవ జీవితమే నిరాశ, అంటూ ఒక పాట వ్రాసేసుకున్నాను. (మనవి: ఈ పాట మరే ప్రసిద్ధ సినీ గీతానికైనా ఫక్తు అనుకరణగా వుంటే నన్ను మన్నించాలి. నేను సాగిస్తూ వచ్చిన నిరంతర గేయ రచనా వ్యాసంగంవల్ల ఏది నా పాటో, ఏది యితరుల పాటో తెలుసుకునే విచక్షణాజ్ఞానం బొత్తిగా నశించింది).

సమాధిలాంటి యిల్లన్నాను గదా, దాన్ని కాస్తా అమ్ముకుని నేను మద్రాసు రావడం జరిగింది. వచ్చిన రెండేళ్ళకల్లా ఆపైకం హరించుకపోయింది. గడచిన యేడాదంతా అప్పుడప్పుడూ పల్లెకు వెళ్ళి మా పొలం కౌలుకు చేసే రైతు దగ్గరనుంచీ వందో రెండు వందలో తెచ్చుకుంటున్నాను. పుచ్చుకున్న డబ్బునంతా కలిపి రెండు నెలల క్రితం ప్రోనోటు వ్రాసి యివ్వవలసి వచ్చింది. ఇప్పుడున్న వడ్డీ రేట్లలో యింకొక రెండు మూడేళ్ళు యిలాగే గడిస్తే నా మడికయ్యలు నాకు దక్కడం కలలోని మాట.

ఇలాంటి నిస్సహాయ పరిస్థితిలో నిన్నటి మధ్యాహ్నం ఐసువాటర్లు, పళ్ళ రసాలు, బాదాంగీరులులాంటి శీతల పానీయాలుగూడా దాహతాపాన్ని ఉపశమింపజేయడంలో విఫలమై తెల్లబోతున్న మండుటెండల వేళ, కోదండయ్య అమృతగుళికలాంటి ఓ చల్లటి వార్తను నా చెవిలో వేశాడు.

"ఏమయ్యో పంతులూ! ఏమనుకున్నావో మరి! ముహూర్తం దగ్గరికొచ్చేస్తూ వుంది" అంటూ ప్రారంభించాడు కోదండయ్య.

"అవునా? అలాగా? ఏమిటేమిటీ వివరంగా చెప్పండి" అంటూ ముద లంకించుకున్నాను.

"మనం సినిమా తీసేదీ, లేనిదీ రేపు సాయంకాలానికి తెలిసిపోతుంది."

మునుపటి కొకసారి ఫలానాతేదీన, ఫలానీ సమయానికి ప్రళయం వచ్చేస్తుందంటూ ఒక పుకారు దేశమంతటా వ్యాపించింది. ఆ తేదీ, ఆ సమయమూకూడా వచ్చి వెళ్లాయిగానీ ఒక బస్సు ప్రమాదమైనా సంభవించలేదు. మరైతే కోదండయ్య పాలిటికి రేపటి సాయంకాలంలోగా సంభవించబోయే అద్భుత పరిణామం ఏమై వుంటుంది?

"జ్యోతిష్య మార్తాండ, దైవజ్ఞ భూషణ, చిదానందసుధీ – ఆ పేరెప్పుడైనా విన్నావా?" టైంబాంబు ప్రేల్చినట్లుగా అడిగాడు కోదండయ్య.

"లేదే! ఎవరండీ ఆయన? ఆయనతో మీకేం పనొచ్చింది?" అంటూ ఆశ్చర్యం ప్రకటించాను.

"ఉన్నాడులే! సినిమా ప్రపంచంలో అతడి మాటకు తిరుగులేదు. స్టార్టింగుకు ముహూర్తాలు పెట్టే వాడతను. విడుదలకు తేదీలు నిర్ణయించే వాడతడు. ఏ స్టారును

బుక్‌చేస్తే పిక్చరు నూర్రోజులాడుతుందో సూచించే వాడతడు. ఇంత పెద్ద జ్యోతిష్యవేత్తగదా. అయినా అతడి దగ్గర ఒక నీతి వుంది. ప్రశ్నకు పది రూపాయలకంటే ఎక్కువ పుచ్చుకోడు. ఎటొచ్చీ నాలుగు రోజులు ముందుగానే ఫోనుపైన మాట్లాడి ఇంటర్వ్యూ నిర్ణయించుకోవాలి. నేను మొన్ననే మాట్లాడి చూచానులే రేపు సాయంకాలం అయిదుం పావుకు కలుసుకోమన్నాడు..."

కొద్ది క్షణాల తర్వాత పూర్తి చేశాడు. కోదండయ్య. "అతడు రైటో అంటాడనుకో! రథం కదిలినట్టే. మనం రంగంలో దిగేస్తాం."

నా గుండెలో రాయిపడింది.

అతడు రైటో అనకపోతే?

అప్పుడైనా కోదండయ్య కొంపేమీ మునగదు. గది ఖాళీచేసి అతడు చక్కా తన ఊరికి వెళ్ళిపోతాడు. పూచికపుల్లంత ఆసరా అయినా లేకుండా ప్రవాహం పాలైనవాడిలా నేనీ మద్రాసు నగర మహాజీవన వాహినిలో దిక్కులేని వాణ్ణిగా మిగిలిపోతాను.

***

చిదానంద సుధీ నివాసానికి వెళ్ళడానికి కోదండయ్య టాక్సీ ఎంగేజ్ చేసుకోడం వింతల్లో వింత. కారులో వెళ్తేగానీ వీళ్ళు సినిమావాళ్లేనన్న అభిప్రాయం కలగదట!

క్రింది భాగంలో అరవ వాళ్ళెవరో కాపురమున్నారు. మెట్లెక్కి పైకివెళ్తే ఓ వసారాలోకి ప్రవేశిస్తాము. వసారాకానుకుని వెయిటింగు రూముగా ఉపకరించే హాలుంది. హాలు కటువైపున ఒక గది. ఆ గది తలుపులు మూసి వున్నాయి. గుమ్మం దగ్గర ఓ కుర్రవాడు నిలబడి వున్నాడు.

మేము హాల్లో అడుగుపెట్టేసరికి ఆ కుర్రాడు ఎదురొచ్చి 'కూచోండి' అన్నాడు. కోదండయ్య పేరేమిటో అడిగి తెలుసుకున్నాక చేతిలో వున్న పుస్తకాన్ని తెరిచిచూస్తూ "అయిదూ పదిహేనుకు రమ్మన్నారు గదండీ! ఇంకొక పది నిముషాలు లేటు కావచ్చు. ఎట్లాగైనా అయిదున్నరకల్లా లోపలికి పంపించేస్తాను" అంటూ భరోసా యిచ్చేశాడు.

సోఫా ఒకటి దొరికిందే చాలునన్నట్టుగా కోదండయ్య దానిపైన సుఖాసీనుడై పోయాడు.

అది నాకు నింపాదిగా కూర్చోగలిగిన సమయమా? అలాగని ఊరికే ఒకచోట నిలబడిపోవడంగూడా అర్థరహితంగానే కనిపించవచ్చు. అందుకని ఎలాగైనా కాలాన్ని వేగించే ఉద్దేశంతో నాలుగువైపులా హాల్లో గోడలకు తగిలించిన ఛాయాచిత్రాలను చూడదలచుకున్నట్టుగా ముందుకు కదిలాను.

ఫొటోలలోని ఆకారాలు స్పష్టంగా కనిపించేటంత దగ్గరగా వెళ్ళేసరికి నేను త్రుళ్ళిపడకుండ వుండలేకపోయాను.

ఆదమరపుగా ఒక కమ్మపైన చేయి వేసి కరెంటు షాకు కొట్టేటప్పటికి ఉలిక్కిపడ్డట్టుగా బిత్తరపడిపోయాను. నా నరాల్లో రక్తం శరవేగంగా పరుగులు తియ్యడం మొదలెట్టింది. ఎవరెవరో ప్రముఖులు జ్యోతిష్య శాస్త్రవేత్త సన్నిధిలో కూర్చుని శుభాశుభాలు చెప్పించుకుంటున్న ఆ ఛాయాచిత్రాల్లో నన్నంతగా నిర్ఘాంతపడేటట్టుగా చేసిందేమిటో –

ఎలా చెప్పగలను? నా అనుమానం నిజమవునో కాదో నాకే తోచడంలేదు. ఆ క్షణాల్లో నన్నావహించింది నా కళ్లే నన్ను మోసగిస్తున్నాయేమోనన్న భ్రమ మాత్రమే.

'ఉండదు. ఉండదుండదు. అలా అనుకోడానికి వీల్లే'దని నేనెంతగా సరిపెట్టుకో జూచినప్పటికీ ఆ అభిప్రాయం కొద్దిసేపట్లోనే వీగిపోయింది. చివరికింక 'సందేహంలేదు. అతడే ఇత'దన్న నిర్ణయానికి రావడానికి ఒకటి రెండు నిమిషాలుగూడా పట్టలేదు.

ఇతడెవరో నాకిప్పుడిప్పుడే తెలిసివస్తోంది.. అతణ్ణి గురించి నాకు క్షుణ్ణంగా తెలుసు.

–మనిషి ఎదుటికొస్తే 'కిష్టయ్య' అనే వాళ్ళం. పరోక్షంలోనైతే 'పిచ్చి కిష్టయ్య' అనుకునేవాళ్ళం. చదువుకుంటున్న రోజుల్లోనే దృష్టిదోషం రావడంవల్ల ఇంతింతలావు కళ్ళద్దాలు వేసుకుని మతిమరుపు ప్రొఫెసరులా కనిపించేవాడు. దేవరపాడు హైస్కూల్లో నేను కింది తరగతిలో వుండగా పై తరగతిలో వుండేవాడతను. హైస్కూలు చదువు ముగిసిన తర్వాత నాలుగైదేళ్ళ పర్యంతం అతడు దేవరపాడులో చాలా అరుదుగా కనిపిస్తూ వచ్చి, ఎక్కడో విద్వాన్ కోర్సు చదువుతున్నట్టుగా చెబుతుండేవాడు. అన్నదమ్ముళ్ళతో, అక్కాచెల్లెళ్ళతో వాళ్ళది చాలా పెద్ద కుటుంబం. ఇంటి దగ్గరినుంచీ డబ్బందకపోవడంవల్ల వాళ్ళనీ, వీళ్ళనీ యాచిస్తూ ట్యూషన్లు చెప్పి పదోపాతికో సంపాదించుకుంటూ అతడు విద్వాన్ కోర్సు వెళ్ళదీశాడని వినికిడి. 'విద్వాన్' వల్ల అనర్గళంగా పద్యాలు చదివే విద్య ఒకటి అతడికి అలవడింది. అంతకుమించి ఆ పట్టావల్ల ఉద్యోగం దొరికే అవకాశాలు మాత్రం కనిపించలేదు. డబ్బు పుట్టించే వెరవులు అప్పటికి పూర్తిగా వట్టిపోవడంవల్ల ఎంప్లాయిమెంటు ఆఫీసుకు వెళ్ళడంకోసమైతేనేమి, పరిషత్తు ఆఫీసు చుట్టూ తిరగడం కోసమైతేనేమి కాలినడకపైనే జిల్లా ముఖ్య పట్టణానికి రాకపోకలు మొదలెట్టాడు. ఒళ్ళలసి పోయేటంతవరకూ నడవడం, మార్గమధ్యంలో ఏదైనా ఒక పల్లెలో ఆగడం, అక్కడివాళ్ళకు పురాణం చదివి వినిపించడం, వాళ్లు భోజనం పెడితే తినడం, అయిదోపదో సంపాదించుకోడం, ఈ పద్ధతిలో అరవై మైళ్ళు ప్రయాణంచేసి జేబులో డబ్బు అయిపోయేటంతవరకూ పట్నంలో వుండి మళ్ళీ మునుపటిలాగే మజిలీలు వేసుకుంటూ ఊరు చేరడం, యిదంతా అతడికొక వ్యాపకమైపోయింది. 'ఏం కిష్టయ్యా! ఏమైంది ఉద్యోగం?' అని ఎవరైనా అడిగితే అతడు ఎడారిలో దారితప్పినవాడిలా బిక్కరించి చూచేవాడు. రానురానూ 'కిష్టయ్య ఉద్యోగ'మనేది ఆ వూళ్ళో నవ్వులాటకు చెప్పుకునే ఒక మాట అయిపోయింది. 'కిష్టయ్య' అనే వ్యక్తి వట్టి పరిహాస భాజనుడైపోతూ వచ్చాడు.

రక్తబంధువుల మధ్యగల అనుబంధాలుగూడా ఆయా కుటుంబాల జరుగుబాటు పైన ఆధారపడి వుంటాయన్న విషయం కిష్టయ్య విషయంలో ఋజువైంది. నిరంతర నిరుద్యోగిగా తయారై కూర్చున్న కిష్టయ్య ఉనికి స్వంత కుటుంబంలోనే కంటకప్రాయంగా పరిణమించింది. ఎక్కడైతే తనకు చోటు లేదో అక్కడనుంచీ దూరంగా వైదొలగి ఎప్పటికప్పుడు కొత్త ఆశ్రమాన్ని కొత్త జీవనాధారాన్ని వెదుక్కోవడానికి అలవాటుపడిన కిష్టయ్య, ఊరు విడిచి దేశంపైన పడ్డాడు. తన యోగ్యతకు తగిన ప్రతిఫలం అందించలేకపోయిన లోకంపైన కసితీర్చుకున్నట్టుగా ఒక వూళ్లో చేరి, తనకు వైద్యం వచ్చునని బుకాయించాడు. అవకతవక చికిత్స వల్ల అక్కడొక రోగి పరిస్థితి విషమించేసరికి రాత్రికి

రాత్రే ఆ వూరినుంచే పారిపోయాడు. ఒకానొక సుప్రసిద్ధ దినపత్రికకు ప్రత్యేక విలేఖరినని చెప్పుకుంటూ స్థానిక చోటానాయకులను ఇంటర్వ్యూ చేసి వాళ్ళ ఖర్చుపైన కొద్దిరోజులు జల్సాగా దొర్లించాడు. నకిలీ విలేఖరి అన్న రహస్యం బయటపడడంతో లోకుల్ని దగా చేసిన నేరానికి కొంతకాలం పోలీసువాళ్ల కస్టడీలో వున్నాడు. అంతటితో తెలుగుగడ్డపైనే రోతపుట్టి మిలటరీలో చేరి ఏదైనా దూర ప్రాంతం వెళ్ళిపోవాలని తలపోశాడు. ఎత్తు, బరువు, చాతీ లాంటివేవీ చాలక పోవడంవల్ల ఆ ఆశగూడా అడియాసగాక తప్పింది గాదు. కిష్టయ్యను గురించి దేవరపాడు వాస్తవ్యులకు తెలిసిందంతవరకే! గడచిన నాలుగైదేళ్ళలోనూ అతడి ఆచూకీ అగమ్య గోచరమై వుండిపోయింది. తల్లిదండ్రులు కాలధర్మం చెందడంవల్ల అతడు వున్నాడో, వూడినాడో తేల్చుకునే ఆసక్తిగూడా ఎవ్వరికీ లేకపోయింది.

నా తలపోతలకు సడన్‌బ్రేక్ వేస్తూ గదితలుపులు కిర్రుమంటూ తెరచుకున్నాయి. వ్రేలి వ్రేలికీ ఉంగరాలు తొడుక్కున్న ఒక ముసలాయన ప్రసన్నవదనంతో హాలుగుండా నడిచి అవతలికి వెళ్ళిపోయాడు. ఆయన వెళ్ళిపోవడమే తడవుగా వాకిలి కావలి కుర్రాడు మమ్మల్ని గదిలో ప్రవేశపెట్టాడు.

గదిలో ప్రవేశించగానే కోదండయ్య జ్యోతిష్య మార్తాండగారికి ఒక పెద్ద నమస్కారం పారేశాడు. నా చేతులు గూడా అప్రయత్నంగానే పైకిలేచి కలుసుకోడానికొక విఫల ప్రయత్నంచేసి తోటకూరకాడల్లా క్రిందికి వ్రాలిపోయాయి. నమస్కరించడానికి తటపటాయిస్తున్న నా వైఖరిపట్ల అనుమానాన్ని ప్రదర్శిస్తూ సిద్ధాంతి లావుపాటి కళ్ళద్దాలలోనుంచీ నావైపు నివ్వెరపోయి చూచాడు. పట్టుపంచ పైన బనీను తొడుక్కుని, నుదుట పట్టెపట్టెగా విబూది పెట్టుకున్న అతడివైపు నేను అయోమయంగా చూడసాగాను. చూపులకేగనుక మాట్లాడగలిగే శక్తి వుంటే అది వంద విషయాలు మాట్లాడుకోదగ్గ సమయం. ఆ క్షణాన నాకొక కొత్త విషయం స్ఫురించింది. అందాకా నేను నా భవిష్యత్తు ఈ జ్యోతిష్కుడు చెప్పబోయే మాటపైన ఆధారపడి వుంటుందని భావించాను. ఇప్పుడితడు నా మూలంగా తన సంగతి ఎక్కడ బయటపడిపోతుందోనని లోలోపల భయపడి పోతున్నాడు.

ఈలోగా కోదండయ్య తాను తీసుకొచ్చిన ఆకులు వక్కలు పది రూపాయల నోటుతోబాటుగా కలిపి బల్లపైన పెట్టాడు. ఏదో తాకిన కారణంవల్ల తపోభంగమైనందుకు కినిసి క్షణమాత్రపు ప్రయత్నంతో మళ్ళీ మునుపటి స్థితిలోకి వెళ్ళిపోయే తాపసోత్తముడిలా చిదానంద సిద్ధాంతి కుర్చీలో సర్దుకుని కూచుంటూ అర్ధనిమీలిత నేత్రుడై ఒక నిముషంపాటు ధ్యానముద్రలో వుండిపోయాడు. ఆ తరువాత బల్లపైన వున్న వక్కలాకుల్ని ఎంచి కాగితంపైన ఏవో కొన్ని అంకెలు వేసి సామాన్య గణిత సూత్రాలు ఆధారంగా ఆ కాగితమంతా అంకెలతోనే నింపేశాడు. అప్పటికింక ఎదుటి మనిషి సమస్య ఏమిటో తనకు కరతలామలకంలాగా అవగతమైపోయినట్లు తల వంకిస్తూ టక్కుమని ఉపక్రమించేశాడు.

"మీరొక పనికోసం వచ్చారు. అంతే గదండి?"

"అవునండీ! ఆ పని నాకు అచ్చి వస్తుందో రాదో తమరు చెప్పాలి..."

"సందేహం పెట్టుకోవద్దు, మీరు తలపెట్టిన పని దిగ్విజయంగా నెరవేరుతుంది" అని కాసేపాగి "ఈ ఉద్దేశం చాలా కాలంనుంచీ మీ మనసులో వుందనుకుంటాను. అవును గదండీ?" అన్నాడు దైవజ్ఞుడు.

"సందేహం పెట్టుకోవద్దని యిప్పుడు మీరు చెబుతున్నారుకదా యికపైన...

"ఉండండి" – అడ్డు తగులుతూ సిద్ధాంతి కొనసాగించాడు.

"ఈ పని నెరవేరడంలో ఒక మనిషి తోడ్పాటువల్ల మీకు చాలా మేలు చేకూరుతుంది."

"అయ్యా! తమరేదో గూఢంగా సెలవిస్తున్నారు..." విస్మయంతో మెలికలు తిరిగిపోతూ అన్నాడు కోదండయ్య.

"క్లూ యిస్తున్నానుగా ఆ మనిషి పేరులో నాలుగక్షరాలుంటాయి."

మొద్దుబుర్ర కోదండయ్య అర్థం కానట్టుగా పెదవి విరిచి అడ్డంగా తలాడించాడు.

"ఇంకొక వివరణ యిస్తాను – ఆ నాలుగక్షరాల్లోనూ ఒకటి హ".

మొద్దుబుర్రలో మెరుపు మెరిసినట్టయి ఆ వెలుగు కాస్తా కోదండయ్య ముఖంలోకే వచ్చేసింది.

సిద్ధాంతిగారు పచ్చజండా చూపినందుకు ఆనంద పరవశుడైపోతూ కోదండయ్య అతడిదగ్గర సెలవు తీసుకున్నాడు. కోదండయ్య మినహాగా అక్కడున్న వాళ్ళిద్దరిలోనూ ఒకరికి తన పూర్వాశ్రమాలకు సంబంధించిన ఒక పాత మిత్రుడితో మనస్సు విప్పి మాట్లాడే అవకాశం లేకపోయింది. ఇంకొకరికి అయాచితంగా లభించిన ఉపకారానికి కృతజ్ఞత చెప్పుకునే వెరపుగూడా లేకపోయింది.

***

కోదండయ్య తీసిన పిక్చరు తెలుగుదేశంలో విడుదలైంది. 'హిట్టు' గాకపోయినా పెద్ద సెంటర్లలో అది మూడు వారాలదాకా ఆడింది. తొలి ప్రయత్నం ఆ మేరకు విజయం సాధించడంగూడా సినిమా ప్రపంచంలో చెప్పుకోదగ్గ విశేషమే! నా మట్టుకు నేను అంతకంటే గొప్పగా చెప్పుకోదగ్గ విశేషమేమిటంటే ఆ పిక్చర్ కోసం నేను వ్రాసిన పాటలు రెండు పదిమంది నోళ్ళల్లోనూ పడ్డాయి. రికార్డులుగూడా బాగా అమ్ముడుబోతున్నట్లు తెలిసింది. మీదు మిక్కిలి ఫీల్డులో 'ఎవరండీ నరహరి? కొత్తగా పాటలు రాస్తున్నాడటగా' అంటూ సినిమా ప్రముఖులు నన్ను గురించి వాకబు చేయడం ప్రారంభమైపోయింది.

ఈ ఆశావహమైన, పరిణామానికి వెనుక ఒక భయం రాబందులా నన్ను వెన్నాడుతూ వుంది. ఉద్యోగం లేని వాళ్ళ పాలిటి ఈ లోకం పులిలాంటిది. ఒక ఉపాయంతో గాకపోతే యింకొక ఉపాయంతో దాన్ని మచ్చిక చేసుకోగలిగే కిష్టయ్యలాంటివాళ్ళు ఆ పులిని గురించి భయపడనక్కర్లేదు. కానీ నాకు తెలిసిన ఉపాయం ఒక్కటే. హేమాహేమీలైన మహామహులెందరో ఈ రంగంలో డింకీలు తింటున్నారు. ఇందులో గనుక విఫలుడినైపోతే పులి నన్ను ఖాయంగా మింగేస్తుంది. భగవంతుడా పులి బారినుంచీ నువ్వే నన్ను రక్షించాలి.

❖ ఆంధ్రభూమి మాసపత్రిక – 1985. ❖